

Zákaz mentolových cigaret ve všech zemích EU od května 2020

Adam Kulhánek, Adéla Baptistová, Miroslav Slíž

Centrum pro výzkum a prevenci užívání tabáku, Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze

e-mail | adam.kulhanek@lf1.cuni.cz

V České republice stejně jako ve všech státech Evropské unie platí od května tohoto roku zákaz prodeje mentolových příchutí tabáku. Podle Evropské směrnice o tabákových výrobcích (2014/40/EU) nabývá 20. května 2020 účinnosti zákaz prodeje mentolových cigaret včetně cigaret s mentolovými kapslemi a tabáku k ručnímu balení s příchutí mentolu, a to ve všech zemích EU včetně bezcelních prodejen.

Podle studie Eurobarometr z roku 2017 (European Commission 2017) užívá mentolové cigarety 8 % dospělých kuřáků v rámci zemí EU, z toho nejvíce ve Finsku, Dánsku a Velké Británii. Výrazně oblíbenější jsou mentolové příchutě zejména mezi ženami a příležitostnými kuřáky (European Commission 2017; Zatoński et al. 2018). Z hlediska věku byla v Evropě zaznamenána nejvyšší míra užívání mentolových cigaret v nejmladší věkové kategorii (15–24 let). Obdobný trend byl zaznamenán také v USA (Hersey et al. 2006; Smith et al. 2017).

Tabákové výrobky s mentolovou příchutí obsahují obvykle 3–20 mg mentolu v cigaretě (Ai et al. 2015). Mentol dělá z kouření zdánlivě příjemnější zážitek, neboť aktivací chladových receptorů vyvolává chladivý pocit při kontaktu s kůží a sliznicemi (Lawrence et al. 2011). Má také slabé anestetické a analgetické účinky. Příchutě mentolu proto činí kouř méně dráždivý, takže kuřák může vykouřit více cigaret a vtahovat kouř hlouběji a intenzivněji do plic (Ahijevych and Garrett 2004). Mentol se pro zmíněné vlastnosti běžně přidává ve velmi nízkých množstvích také do nementolových cigaret.

Dále bylo prokázáno (Hersey, Ng, Nonnemaker, Mowery, Thomas, Vilsaint, Allen and Haviland 2006; Villanti et al. 2017), že cigarety s charakteristickými příchutěmi, včetně mentolu, jsou atraktivní pro děti a dospívající, a přispívají tak k iniciaci kouření u této věkové skupiny. Světová zdravotnická organizace v článku č. 9 a č. 10 Rámcové úmluvy o kontrole tabáku (WHO 2015) doporučuje regulovat příchutě tabákových výrobků, které by tyto výrobky činily atraktivnějšími pro děti a dospívající (WHO 2018).

Evropská směrnice o tabákových výrobcích vstoupila v platnost již 19. května 2014. V roce 2016 nabyl účinnosti zákaz prodeje tabákových výrobků s charakteristickými příchutěmi (např. vanilka, ovoce, cukrovinky apod.) avšak kromě mentolu, který měl výjimku do roku 2020. Zákaz mentolových příchutí použitelný od 20. května 2020 se nevztahuje na výrobky zahřívávaného tabáku. Netýká se také elektronických cigaret, kde je regulace v gesce jednotlivých členských států EU.

Plné znění Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU v českém jazyce je dostupné online na webových stránkách Evropské komise: https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/tobacco/docs/dir_201440_cs.pdf

POUŽITÉ ZDROJE

- AHIJEVYCH, K. AND B. E. GARRETT. Menthol pharmacology and its potential impact on cigarette smoking behavior. *Nicotine Tob Res.* Feb 2004, **6** Suppl 1, S17-28.
- AI, J., K. M. TAYLOR, J. G. LISKO, H. TRAN, et al. Menthol Content in US Marketed Cigarettes. *Nicotine & Tobacco Research.* 2015, **18**(7), 1575-1580.
- EUROPEAN COMMISSION. Special Eurobarometer 458 "Attitudes of Europeans towards tobacco and electronic cigarettes". In.: European Union, 2017.
- HERSEY, J. C., S. W. NG, J. M. NONNEMAKER, P. MOWERY, et al. Are menthol cigarettes a starter product for youth? *Nicotine Tob Res.* Jun 2006, **8**(3), 403-413.
- LAWRENCE, D., B. CADMAN AND A. C. HOFFMAN. Sensory properties of menthol and smoking topography. *Tob Induc Dis* [Type of Work]. 2011, **9** Suppl 1, pp. S3. ISSN 2070-7266.
- SMITH, P. H., E. AKPARA, R. HAQ, M. EL-MINIAMI, et al. Gender and Menthol Cigarette Use in the United States: A Systematic Review of the Recent Literature (2011–May 2017). *Current addiction reports.* 2017, **4**(4), 431-438.
- VILLANTI, A. C., L. K. COLLINS, R. S. NIAURA, S. Y. GAGOSIAN, et al. Menthol cigarettes and the public health standard: a systematic review. *BMC Public Health*, 2017/12/29 2017, **17**(1), 983.
- WHO. *The WHO Framework Convention on Tobacco Control: an overview.* WORLD HEALTH ORGANIZATION, 2015.
- WHO. *Case studies for regulatory approaches to tobacco products : menthol in tobacco products.* WORLD HEALTH ORGANIZATION, 2018.
- ZATOŃSKI, M., A. HERBÉC, W. ZATOŃSKI, K. PRZEWOŹNIAK, et al. Characterising smokers of menthol and flavoured cigarettes, their attitudes towards tobacco regulation, and the anticipated impact of the Tobacco Products Directive on their smoking and quitting behaviours: The EUREST-PLUS ITC Europe Surveys. *Tob Induc Dis.* 2018, **16**, A4-A4.